

Bydgoszcz a TEN-T közúti törzshálózatban

KOMPENDIUM

Új Borostyánkő Út Egyesület

2021

Előszó

Stratégiai cél: Bydgoszcz a TEN-T közúti törzshálózatban

Bydgoszcz története mindig is a nemzetközi közlekedési útvonalakhoz kapcsolódott. Valószínűleg már kétezer évvel ezelőtt Bydgoszczon keresztül haladt át a Borostyánkő út. Közelebről szemügyre véve a jelenkori időket, a XVIII. század döntő fontosságúvá válik, amely évszázadba Bydgoszcz a háborúból eredő pusztítások jeleit viselve lépett be, de új fejlődési lendülettel búcsúzott el, a Bydgoszcz-csatorna építése által, amely a Visztulát és az Oderát összekötő vízi útvonal. Újabb lendületet adott a városnak a XIX. század végén megépült vasútvonal. Miután Lengyelország visszanyerte függetlenségét, vámháborút kezdett el Németországgal, ami arra kényszerítette a lengyeleket, hogy diverzifikálják értékesítési piacaikat. Különösen fontos szerepet töltött be a tengeri export, amely fejlesztése érdekében a XX. század 30-as éveiben létrejött a Bydgoszczon keresztül haladó Szén Főútvonal és összekötötte a gdyniai kikötőt Sziléziával. A Szén Főútvonal a mai napig a vasúti áruszállítás fontosabb útvonala Európában, amely egyben a TEN-T, azaz a transzeurópai közlekedési

hálózat része is. Bydgoszcz a második Lengyel Köztársaság ideje alatt a gdyniai kikötő fő bázisa volt, amely nemcsak a lengyeleknek, hanem a csehek, szlovákok és magyarok számára is kitérült a világra.

Tekintsünk azonban a jövőbe, amelyben a Bydgoszczot körülvevő logisztikai központ fejlesztése nemcsak a város, hanem a Kujávia-pomerániai vajdaság számára is újabb lehetőségeket nyújthat. Bydgoszcz ideális helyen található, ahhoz hogy a gdański, gdyniai és a tervezett elblági tengeri kikötők külső kikötőjeként működjen. Az európai közlekedés jövője az intermodalitás és a multimodalitás fejlődésében rejlik, ami költségoptimalizálást és ekológiai hatásokat eredményezhet. Olcsóbb Bydgoszczból indítani egy nagy vonatot a Gdańskból és Gdyniából származó konténervagonokkal a célhoz, mint külön-külön vagonokat indítani a fent említett kikötőkből. A vasúti és közúti infrastruktúra fejlesztése szintén hozzájárulhat a szcczini és świnoujściei tengeri kikötők Bydgoszcz csomópont általi kiszolgálásához.

Az EU Fehér Könyve egy olyan modell követését feltételezi, amelyben az áruszállítást általában a rendeltetési helyekre történő szállításra használják, előzetes vasúti vagy vízi utakon történő átrakodást követően - arany középútnak tekinthető a közúti szállítás esetén, amikor az áru az utolsó 350 kilométert teszi meg közúti úthálózaton. Bydgoszcz Közép-Lengyelországban való elhelyezkedése miatt, Lengyelország szinte teljes területét ki tudja szolgálni közúton.

Visszatérve a Borostyánkő út és a Szén Útvonal szerepéhez a XX. század 30-as éveiben, a bydgoszczi logisztikai központ fontos nemzetközi szerepet tölthet be, köszönhetően a Gdynia – Karlskorona között létesítendő tengeri autópályának, amely által a Balti és az Adriai-tenger közötti folyosó kiterjed egészen Skandináviáig. A budapesti elágazással való jobb közlekedés pedig utat nyit a Földközi-tenger, az Égei-tenger, a Fekete-tenger kikötőire, valamint az ázsiai piacok felé.

1. ábra: Baltic Link

Jelenlegi feltételek

A TEN-T hálózatot az Európai Parlament és Tanács 2013. december 11-ei 2013/1315 rendelete jelölte ki. A rendelet csomópontokat határozott meg a TEN-T hálózaton belül, valamint kulcsfontosságú vasúti, közúti, folyami / tengeri és légi útvonalakat. Bydgoszczot a törzshálózat vasúti-közúti csomópontjaként és a törzshálózat légi csomópontjaként ismerte el.

Bydgoszczon halad a Sziléziát Gdańskkal és Gdyniával összekötő törzshálózat vasútvonala (a 131. sz. vasútvonal) és az átfogó hálózat (201. sz.) vonala, Nowa Wieś Wielkától Kościerzynén át Gdyniáig és áthalad Bydgoszczon. Ennek a vonalnak különleges szerepe lehet az áruszállításban, mivel az említett 131. sz. vonal a lengyel közlekedési rendszer szerint főleg az utasszállításra irányul, létrehozva ez által egy fontos útvonalat: Hármisváros [Gdańsk, Gdynia, Sopot] - Bydgoszcz - Poznań – Berlin városok között.

A TEN-T átfogó hálózathoz fog tartozni az épülő S-5-ös gyorsforgalmi út a Nowe Marzy-i autópálya csomópontjától (az A1-es autópályával), Bydgoszczon és Poznańon át Wrocławig (az A4-es autópálya kereszteződéséig). A TEN-T átfogó hálózatba kerül az S-10-es gyorsforgalmi útvonal is a varsói elkerülőtől Toruń-on keresztül (ami keresztülhalad az A1-es autópályán) Bydgoszczig és Szczecinig.

6.2. Sieć kompleksowa: Linie kolejowe, porty i terminale kolejowo-drogowe
Sieć bazowa: Linie kolejowe (towarowe), porty i terminale kolejowo-drogowe

BE BG CZ DK DE EE IE EL ES FR HR IT CY LV LT LU HU MT NL AT PL PT RO SI SK FI SE UK

6

2. ábra: TEN-T vasúti hálózat

3. ábra: TEN-T úthálózat

Kulcsfontosságú tervek és igények

Bydgoszcz a TEN-T vasúti, közúti, légi és folyami hálózatok csomópontja

Az 2013/1315-ös rendelet Bydgoszczot a TEN-T átfogó hálózat vasúti, közúti és légi elágazásaként hozta létre. Ennek a csomópontnak azonban lehetősége van a törzshálózati csomópont szerepére, valamint a belvízi hajózásban is jövőbeni szerepet játszhat, amelynek fejlesztésére utal a lengyel kormány prioritása és az AGN-egyezmény 2017-es ratifikálása is.

A Kujáviai - Pomerániai Vajdaság Fejlesztési Stratégiája 2030+ nevű projekt, amely 2020. december 21-én történt elfogadásra, tartalmazza a "Bydgoszcz Logisztikai Csomópont" megépítésével kapcsolatos feladatokat. Kulcsfontosságú beruházási projekt lesz egy közúti és vasúti átrakódóhely létrehozása a Bydgoszcz melletti Emilianowoban - 2019 szeptemberében Brzozában megállapodást kötöttek egy átrakódó állomás létrehozásáról, amelyet a PKP SA, PKP CARGO, Gdyniai tengeri kikötő, Bydgoszcz Ipari és Technológiai Parkja és az Nemzeti Mezőgazdasági Támogatási Központ írtak alá. Nem véletlen a mezőgazdasági ügynökség jelenléte, ugyanis megfontolandó az emilianowoi infrastruktúra használata a lengyel

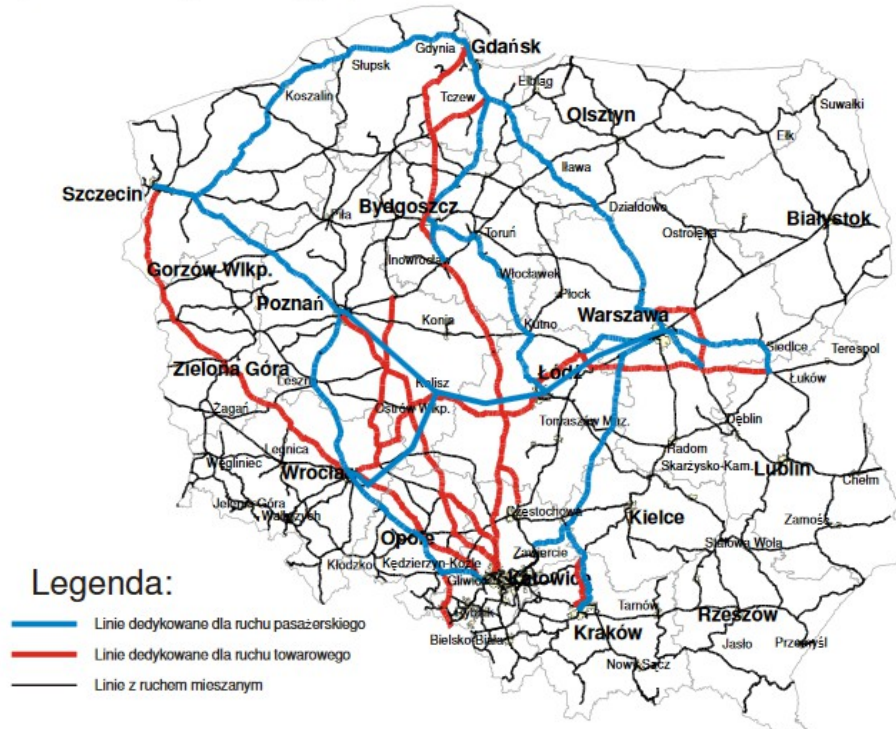
élelmiszerek nemzetközi exportjára. Emilianowo a 201-es vasútvonal és az S-10-es autópálya tervezett csomópontja mellett található.

A bydgoszczi Logisztikai Központ második eleme az EMMA (Interreg) projekt keretében kidolgozott folyami kikötő koncepciója a Visztula folyón Bydgoszcz és Solec Kujawski térségében. Ez az infrastruktúra az E-40 vízi út korszerűsítése után kiegészítheti Emilianowo lehetőségeit.

A törzshálózat 201-es számú vasútvonala

A 201-es számú vasútvonal kulcsfontosságú a TEN-T Balti-Adria folyosóján, de csak másodlagos csomópont - az átfogó hálózatban - státusza van. A lengyel vasúti dokumentumok a 201-es vonalat áruszállítás céljából használt vonalként említik, míg a Nowa Wieś Wielka-tól északra fekvő 131-es vonal elsősorban a személyszállításra irányul. A 201-es vonal a gdyniai kikötőnél indul, míg Łęg-ben keresztezi a Tczew-ből induló 203-as vonalat, amely viszont a gdański és a tervezett elblągi kikötő kiszolgálására irányul. A Bydgoszczon áthaladó 201-es vonal ipari területeken keresztül halad, létrehozva ezzel az ún. Bydgoszczi áruk körgyűrűjét. A 201-es vonal végállomása Nowa Wieś Wielka, ahol összekapcsolódik a 131-es vonallal (amely a TEN-T közút törzshálózat részét képezi). A PKP PLK jelenleg további 2 pálya (összesen 4 lesz) építésére készül Nowa Wieś Wielkától, amely lehetővé teszi az áru- és személyforgalom elválasztását ezen a szakaszon.

Rysunek 19. Mapa docelowej specjalizacji linii – rok 2030

4. ábra: A vasúti közlekedés tervezete 2030-ig /állami dokumentum

Az S-5 gyorsforgalmi út a törzshálózatban.

Az S-5 gyorsforgalmi út építése a végéhez közeledik - a közelmúltban üzembe helyezték a Bydgoszczot elkerülő útszakaszt. Az út átfogó állapotban bekerült a TEN-T hálózatba. Tekintettel azonban arra, hogy ez lesz a fő út, amely összeköti Gdańsk és Gdynia kikötőit más TEN-T csomópontokkal, például Bydgoszcz, Poznań és Wrocław városokkal, meg kell kapnia a törzshálózati út státuszát.

Az E-40 vízi út a TEN-T hálózatban.

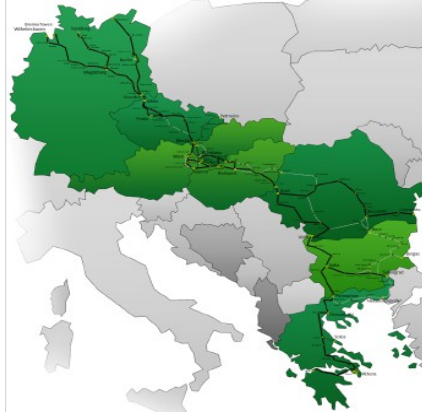
2017-ben a lengyel kormány az AGN-egyezmény ratifikálásával vállalta, hogy az E-40 vízi úton legalább a IV. osztályú hajózhatóságot megszerzi, ami lehetővé tenné a belvízi hajózás újra indítását. Jelenleg az E-40 vízi út egyáltalán nem tartozik a TEN-T hálózatba. Ha megkapná legalább az átfogó hálózat csomópontja státuszát, az lehetővé tenné a fejlesztési tevékenységek intenzívebbé tételét.

A 18., 203., és a 351. számú vasútvonalak a TEN-T hálózatban

A bydgoszczzi Logisztikai Központ elhelyezkedése a szczecini és świnoujściei kikötők szempontjából is kedvező. Úgy tűnik, hogy a bydgoszczzi logisztikai központ együttműködése ezekkel a kikötőkkel növekedni fog, de problémát jelent az infrastruktúra rossz állapota. A vasútvonal nagy részén nincs villamosítás, ezért a dízel járművekkel történő szállítás dominál. A lengyel kormány jelenleg felméréseket végez a lehetséges villamosításról és korszerűsítésről. Azonban ennek a közlekedési folyosónak a fejlesztése érdekében be kell vonni a TEN-T hálózatba.

A budapesti csomópont a Balti-Adria folyosón

Magyarország fővárosa, Budapest, a 2013/1315 rendelet szerint a TEN-T törzshálózat vasúti-szárazföldi-vízi- és légi csomópontja. Budapest az RFC7 TEN-T vasúti folyosón található, amit "keleti folyosóként" is hívnak, amely román és görög kikötőkön keresztül összeköti a német tengeri kikötőket a Földközi-tengerrel, az Égei-tengerrel és a Fekete-tengerrel. A budapesti csomópont jelentősége a kínai kormány által támogatott beruházás - a Budapest-Szarajevó gyorsvasút fejlesztésével is növekszik, amelynek célja a magyar főváros gyors összekapcsolása a kínai tőke által dominált görög Pireusz kikötővel.

A balti-adriai folyosó meghosszabbítása, ideértve RFC5 csomópontot is Budapesttől, Budapestnek is kedvező lenne, mert lehetővé tenné a lengyel kikötők felé történő nagyobb nyitást, ugyanakkor a lengyel logisztika számára is előnyös lenne. Lengyelország szempontjából, ez azért lenne fontos, mert jobb lenne a kapcsolata a pireuszi kikötővel, valamint a szárazföldi útvonalak Törökországon keresztül az ázsiai piacok felé vezetnek.

Gdynia-Karlskorona

2018-ban hivatalosan is elindultak a Gdynia-Karlskrona autópálya létrehozására irányuló előkészületek, amely útvonal által meghosszabbodik Balti-Adria folyosó egészen Skandináviáig. Az ötlet hatékony kompátrakodó helyek építésére irányul Gdyniában és Karlskronában. Jelenleg a tengeri autópálya nem szerepel a TEN-T hálózatban, de a TEN-T hálózatban működő lengyel szervezetek, mint például a Balti-Adria Folyosó Lengyel Régióinak Egyesülete és a Borostyán Autópálya (A1) Városainak Egyesülete, valamint a svéd Baltic-Link szervezet is támogatja.

